

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PLASTYKI

rok szkolny 2026/2027

Podręcznik: „Odkrywamy sztukę”, klasa 6, WSiP

Przedmiot: plastyka

Klasa: VI szkoły podstawowej

1. Podstawa opracowania wymagań

Wymagania edukacyjne opracowano na podstawie:

- podstawy programowej kształcenia ogólnego obowiązującej od roku szkolnego 2026/2027;
- programu nauczania plastyki dla szkoły podstawowej;
- treści i założeń podręcznika WSiP „Odkrywamy sztukę” dla klasy 6;
- potrzeb rozwojowych uczniów klasy VI;
- założeń dotyczących rozwijania kompetencji fundamentalnych, kompetencji przekrojowych oraz sprawczości ucznia.

W procesie nauczania szczególne znaczenie mają: samodzielna aktywność twórcza, świadome posługiwanie się środkami wyrazu plastycznego, eksperymentowanie, obserwacja, analiza i interpretacja dzieł, rozwijanie wrażliwości estetycznej, współpraca oraz planowanie i ocena własnego procesu twórczego.

2. Cele kształcenia

Głównym celem nauczania plastyki w klasie VI jest pogłębianie wrażliwości estetycznej, kreatywności i ekspresji twórczej oraz rozwijanie umiejętności bardziej świadomego odbioru i tworzenia sztuki.

Uczeń:

- rozwija umiejętność świadomej obserwacji świata, natury, przedmiotów i dzieł sztuki;
- poszerza znajomość środków wyrazu plastycznego i stosuje je celowo w pracy;
- rozpoznaje znaczenie kompozycji, barwy, faktury, światła, przestrzeni i kontrastu;
- podejmuje samodzielne działania twórcze i planuje kolejne etapy pracy;
- eksperymentuje z materiałami, narzędziami i technikami;
- rozwija wyobraźnię, kreatywność i umiejętność rozwiązywania problemów plastycznych;
- wyraża w pracach własne emocje, doświadczenia, obserwacje i pomysły;
- poznaje wybrane dzieła sztuki, twórców i przykłady dziedzictwa kulturowego;
- uczy się opisywać, analizować i interpretować dzieła sztuki;
- dostrzega obecność sztuki w przestrzeni publicznej, kulturze i codzienności;
- rozwija umiejętność współpracy w działaniach zespołowych;
- dokonuje samooceny i wykorzystuje informację zwrotną do poprawy własnej pracy;
- szanuje własną twórczość oraz twórczość innych osób.

3. Zakres wymagań edukacyjnych

A. Percepcja i język sztuki

Uczeń:

- uważnie obserwuje otoczenie, naturę, przedmioty, architekturę i dzieła sztuki;
- rozpoznaje i nazywa środki wyrazu plastycznego;
- analizuje rolę punktu, linii, plamy, kształtu, bryły, barwy, faktury, światła, przestrzeni, rytmu i kontrastu;
- rozróżnia podstawowe sposoby budowania kompozycji i wskazuje je w dziełach;
- rozpoznaje barwy podstawowe i pochodne, ciepłe i zimne oraz wybrane kontrasty barwne;
- dostrzega sposoby przedstawiania przestrzeni i głębi na płaszczyźnie;
- rozpoznaje znaczenie światła i cienia w budowaniu formy i nastroju;
- posługuje się poznanym słownictwem plastycznym;
- opisuje i porównuje dzieła oraz uzasadnia własne spostrzeżenia;
- dostrzega związki sztuki z kulturą, środowiskiem i życiem codziennym.

B. Ekspresja i działania twórcze

Uczeń:

- tworzy prace na podstawie obserwacji, wyobraźni, pamięci i własnych doświadczeń;
- świadomie dobiera środki plastyczne do tematu i zamierzonego efektu;
- samodzielnie poszukuje i rozwija rozwiązania twórcze;
- eksperymentuje z kompozycją, barwą, fakturą, światłem, przestrzenią, materiałem i techniką;
- tworzy prace indywidualne i zespołowe;
- przedstawia emocje, nastrój, ruch i relacje przestrzenne;
- wykonuje szkice i proste projekty poprzedzające realizację pracy;
- planuje etapy działania i w razie potrzeby modyfikuje pierwotny pomysł;
- prezentuje rezultaty swojej pracy i krótko uzasadnia podjęte decyzje.

C. Techniki i warsztat

Uczeń:

- stosuje różnorodne techniki rysunkowe i rozwija umiejętność operowania linią, walorem i fakturą;
- posługuje się technikami malarskimi, świadomie dobierając barwy i sposoby nakładania farby;
- podejmuje działania graficzne i wykonuje proste odbitki;
- wykonuje kolaże, fotokolaże i prace w technikach mieszanych;
- tworzy formy przestrzenne i proste konstrukcje;
- wykorzystuje materiały tradycyjne, naturalne, recyklingowe i nietypowe;
- podejmuje działania z wykorzystaniem fotografii i narzędzi cyfrowych, jeżeli są dostępne;
- bezpiecznie i odpowiedzialnie posługuje się narzędziami;
- dba o materiały, porządek i organizację miejsca pracy.

D. Odbiór sztuki i uczestnictwo w kulturze

Uczeń:

- ogląda, opisuje i omawia wybrane dzieła sztuki;
- rozpoznaje podstawowe dziedziny sztuk plastycznych i ich charakterystyczne cechy;
- poznaje przykłady malarstwa, rysunku, grafiki, rzeźby, architektury, fotografii, wzornictwa i sztuki użytkowej;
- porównuje wybrane dzieła pod względem tematu, kompozycji, barwy, techniki i nastroju;
- wyraża własne odczucia i opinie oraz próbuje je uzasadniać;
- dostrzega możliwość różnych interpretacji tego samego dzieła;
- poznaje wybrane elementy polskiego, europejskiego i światowego dziedzictwa kulturowego;
- dostrzega sztukę w przestrzeni publicznej, mediach i codziennym otoczeniu;
- przestrzega zasad właściwego zachowania w muzeum, galerii i innych miejscach kultury.

E. Kompetencje przekrojowe i sprawczość

Uczeń:

- podejmuje własne decyzje twórcze i potrafi je wyjaśnić;
- wykazuje ciekawość, inicjatywę i otwartość na nowe rozwiązania;
- eksperymentuje i traktuje błąd jako element procesu twórczego;
- poszukuje różnych sposobów rozwiązania problemu plastycznego;
- planuje własne działania i organizuje pracę w czasie;
- współpracuje z innymi i bierze odpowiedzialność za swoją część zadania;
- komunikuje własne pomysły i respektuje opinie innych osób;
- dokonuje refleksji nad własną pracą, rozpoznaje mocne strony i obszary do poprawy;
- przyjmuje informację zwrotną i wykorzystuje ją do dalszego rozwoju.

4. Kryteria oceniania

Przy ustalaniu oceny z plastyki nauczyciel bierze pod uwagę przede wszystkim:

- zaangażowanie ucznia w proces twórczy;
- systematyczność pracy;
- samodzielność i inicjatywę;
- realizację założeń i tematu zadania;
- świadome wykorzystanie poznanych środków wyrazu plastycznego;
- umiejętność posługiwania się poznanymi technikami;
- kreatywność i poszukiwanie własnych rozwiązań;
- wiedzę i rozumienie pojęć plastycznych;
- umiejętność obserwowania, opisywania, porównywania i interpretowania dzieł;
- rozwój umiejętności ucznia w stosunku do jego wcześniejszych osiągnięć;
- przygotowanie do zajęć;
- organizację i kulturę pracy;
- udział w działaniach indywidualnych i zespołowych;

- umiejętność prezentowania pracy i uzasadniania własnych wyborów.

Nie ocenia się wyłącznie zdolności manualnych ani „ładności” wykonanej pracy. Ocena uwzględnia proces twórczy, zaangażowanie, samodzielność, realizację zadania, wiedzę, indywidualne możliwości oraz postępy ucznia.

5. Wymagania na poszczególne oceny

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- w pełni i twórczo realizuje wymagania przewidziane dla klasy VI;
- wykazuje bardzo duże zaangażowanie i inicjatywę w działaniach plastycznych;
- samodzielnie planuje i konsekwentnie realizuje proces twórczy;
- świadomie i celowo wykorzystuje poznane środki wyrazu;
- swobodnie posługuje się poznanymi technikami i łączy je w oryginalny sposób;
- eksperymentuje i poszukuje niestandardowych rozwiązań;
- potrafi uzasadnić własne decyzje artystyczne;
- sprawnie posługuje się poznanym słownictwem plastycznym;
- wnikliwie obserwuje, porównuje i omawia dzieła sztuki;
- formułuje własne opinie i uzasadnia je;
- aktywnie uczestniczy w projektach indywidualnych i zespołowych;
- dokonuje trafnej refleksji nad własnym procesem twórczym i wykorzystuje informację zwrotną.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- bardzo dobrze opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy VI;
- samodzielnie i aktywnie wykonuje zadania;
- właściwie dobiera i stosuje poznane środki wyrazu;
- sprawnie posługuje się poznanymi technikami;
- tworzy przemyślane, zgodne z tematem prace;
- wykazuje pomysłowość i samodzielność;
- prawidłowo stosuje pojęcia plastyczne;
- potrafi opisać, porównać i omówić dzieło sztuki;
- dostrzega związki sztuki z kulturą i codziennością;
- jest systematyczny i przygotowany do zajęć;
- aktywnie współpracuje z innymi;
- potrafi ocenić efekty własnego działania i wprowadzać poprawki.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- opanował większość wiadomości i umiejętności przewidzianych dla klasy VI;

- zazwyczaj samodzielnie wykonuje zadania;
- prawidłowo stosuje podstawowe środki wyrazu i poznane techniki;
- zna najważniejsze pojęcia i zazwyczaj właściwie je wykorzystuje;
- wykonuje prace zgodne z tematem i założeniami;
- rozpoznaje podstawowe dziedziny sztuki i wybrane cechy dzieł;
- potrafi krótko opisać i porównać oglądane dzieła;
- jest zazwyczaj przygotowany do zajęć;
- współpracuje z innymi;
- przy niewielkim wsparciu nauczyciela planuje i ocenia własną pracę.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- opanował podstawowe wiadomości i umiejętności;
- zna część podstawowych pojęć plastycznych;
- wykonuje zadania o średnim stopniu trudności;
- podejmuje działania twórcze, choć czasami wymaga wskazówek nauczyciela;
- stosuje podstawowe techniki plastyczne;
- realizuje główne założenia zadania;
- rozpoznaje niektóre dziedziny sztuki i wybrane środki wyrazu;
- z pomocą nauczyciela opisuje podstawowe cechy dzieła;
- uczestniczy w pracy zespołowej;
- wykazuje podstawową dbałość o materiały i miejsce pracy.

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- opanował wiadomości i umiejętności w ograniczonym zakresie, umożliwiającym dalsze kształcenie;
- z pomocą nauczyciela rozpoznaje wybrane podstawowe pojęcia;
- podejmuje próby wykonywania prac plastycznych;
- realizuje przynajmniej część polecenia;
- korzysta z podstawowych materiałów i narzędzi;
- z pomocą nauczyciela wykonuje proste działania twórcze;
- potrafi wskazać wybrane cechy oglądanej pracy;
- przy wsparciu uczestniczy w działaniach zespołowych;
- mimo trudności podejmuje pracę i stara się doprowadzić ją do końca.

Ocena niedostateczna – 1

Uczeń:

- nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności niezbędnych do dalszej pracy;
- mimo udzielonego wsparcia nie podejmuje realizacji zadań;
- nie wykonuje podstawowych działań plastycznych;

- nie zna podstawowych pojęć omawianych podczas zajęć;
- nie wykorzystuje możliwości uzupełnienia zaległości lub poprawy osiągnięć;
- brak osiągnięć nie wynika wyłącznie z ograniczonych zdolności manualnych, indywidualnego tempa pracy czy trudności rozwojowych ucznia.

Ocena niedostateczna nie może wynikać wyłącznie z braku szczególnych uzdolnień plastycznych.

6. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia

Osiągnięcia ucznia mogą być sprawdzane poprzez:

- wykonywane na lekcji prace plastyczne;
- zadania praktyczne i eksperymenty twórcze;
- szkice, projekty i studia obserwacyjne;
- prace indywidualne;
- prace zespołowe;
- projekty artystyczne;
- obserwację pracy ucznia podczas zajęć;
- wypowiedzi ustne dotyczące dzieł sztuki i zagadnień plastycznych;
- krótkie zadania sprawdzające znajomość pojęć;
- prezentację i omówienie własnych prac;
- udział w dyskusji;
- prowadzenie dokumentacji własnego procesu twórczego, jeżeli przewiduje to zadanie;
- samoocenę i refleksję ucznia;
- udział w doświadczeniach edukacyjnych, wystawach, projektach i innych formach aktywności związanej ze sztuką.

7. Ocenianie prac plastycznych

Przy ocenie pracy plastycznej bierze się pod uwagę:

- zgodność realizacji z tematem i założeniami zadania;
- samodzielność;
- zaangażowanie;
- pomysłowość i oryginalność rozwiązania;
- świadome wykorzystanie poznanych środków plastycznych;
- dobór techniki i materiałów;
- sposób rozwiązania problemu plastycznego;
- stopień ukończenia pracy odpowiedni do możliwości ucznia;
- umiejętność omówienia własnego pomysłu i podjętych decyzji;
- postęp ucznia.

Nauczyciel nie porównuje poziomu zdolności artystycznych poszczególnych uczniów. Praca powinna być rozpatrywana przede wszystkim w odniesieniu do możliwości, zaangażowania i rozwoju konkretnego ucznia.

8. Dostosowanie wymagań edukacyjnych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE)

Wymagania edukacyjne dostosowuje się do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia zgodnie z zaleceniami zawartymi w opinii lub orzeczeniu oraz na podstawie obserwacji funkcjonowania ucznia.

Dostosowanie nie oznacza automatycznego obniżenia wymagań, lecz zmianę sposobu pracy, formy przekazywania poleceń, organizacji działania, czasu pracy lub sposobu prezentowania osiągnięć.

W zależności od potrzeb ucznia nauczyciel może:

- wydłużyć czas przeznaczony na wykonanie pracy;
- podzielić zadanie na krótsze etapy;
- formułować krótkie, jednoznaczne polecenia;
- powtarzać i dodatkowo wyjaśniać instrukcje;
- stosować instrukcje obrazkowe, wzory lub prezentację kolejnych etapów pracy;
- ograniczyć liczbę elementów koniecznych do wykonania bez zmiany głównego celu zadania;
- umożliwić stosowanie alternatywnych materiałów i narzędzi;
- dostosować format pracy do możliwości manualnych ucznia;
- umożliwić wykonywanie części zadania przy pomocy narzędzi cyfrowych;
- zapewnić dodatkowe przerwy, jeśli wymaga tego funkcjonowanie ucznia;
- odpowiednio zorganizować miejsce pracy;
- ograniczać nadmiar bodźców;
- zapewnić wsparcie nauczyciela na kolejnych etapach działania;
- stosować częstą i konkretną informację zwrotną;
- wzmacniać samodzielność oraz zauważać indywidualne postępy ucznia;
- umożliwić ustną odpowiedź zamiast pisemnej lub odwrotnie;
- umożliwić alternatywny sposób prezentacji wiedzy i umiejętności.

9. Przykładowe dostosowania do wybranych potrzeb uczniów

Uczeń z dysleksją, dysgrafią lub dysortografią

ograniczenie znaczenia estetyki zapisu;

- niewliczanie błędów ortograficznych do oceny wiedzy plastycznej;
- możliwość odpowiedzi ustnej;
- wydłużenie czasu pracy;
- stosowanie krótkich i czytelnych instrukcji;
- sprawdzanie, czy uczeń prawidłowo zrozumiał polecenie.

Uczeń z trudnościami w zakresie motoryki małej

- dostosowanie techniki i formatu pracy;
- możliwość używania grubszych narzędzi rysunkowych i malarskich;
- wydłużenie czasu;
- ograniczenie konieczności wykonywania bardzo precyzyjnych elementów;

- ocenianie przede wszystkim pomysłu, realizacji celu i zaangażowania, a nie precyzji manualnej.

Uczeń z ADHD lub trudnościami w koncentracji

- dzielenie zadania na krótkie etapy;
- jasne określenie kolejności czynności;
- ograniczenie liczby bodźców;
- przypominanie o aktualnym etapie pracy;
- umożliwienie krótkiej przerwy;
- częsta informacja zwrotna;
- wzmacnianie ukończenia poszczególnych etapów.

Uczeń w spektrum autyzmu

- przewidywalna organizacja zajęć;
- jasne, konkretne polecenia;
- wcześniejsze informowanie o zmianach;
- wizualizacja etapów pracy;
- możliwość ograniczenia udziału w zadaniach powodujących nadmierne przeciążenie sensoryczne;
- dostosowanie formy pracy grupowej;
- respektowanie indywidualnego sposobu ekspresji.

Uczeń z niepełnosprawnością ruchową

- dostosowanie stanowiska pracy;
- dobór narzędzi odpowiednich do możliwości ruchowych;
- możliwość wykorzystania technologii;
- pomoc w czynnościach technicznych, które nie są celem ocenianego zadania;
- wydłużenie czasu;
- ocenianie efektu w odniesieniu do indywidualnych możliwości ucznia.

Uczeń z niepełnosprawnością wzroku lub słuchu

- dostosowanie sposobu prezentacji materiału, miejsca pracy, rodzaju materiałów, sposobu komunikowania poleceń i form sprawdzania osiągnięć zgodnie z indywidualnymi potrzebami ucznia oraz zaleceniami specjalistów.

Uczeń szczególnie uzdolniony plastycznie

- możliwość realizacji zadań o podwyższonym stopniu trudności;
- możliwość eksperymentowania z dodatkowymi technikami i środkami wyrazu;
- zachęcanie do samodzielnych projektów;
- umożliwienie pogłębiania zainteresowań;
- powierzanie ról rozwijających samodzielność i odpowiedzialność, bez nakładania na ucznia obowiązku pomagania innym.

10. Informacja zwrotna i samoocena

W procesie nauczania stosuje się elementy informacji zwrotnej. Uczeń powinien otrzymywać informacje:

- co wykonał poprawnie;
- co wymaga dalszej pracy;
- w jaki sposób może poprawić efekt;
- jakie zrobił postępy;
- jakie rozwiązania okazały się szczególnie skuteczne.
- Uczeń jest zachęcany do refleksji nad własną pracą, np. poprzez odpowiedzi na pytania:
- Co było moim pomysłem?
- Z czego jestem zadowolony/zadowolona?
- Jakich środków plastycznych użyłem/użyłam i dlaczego?
- Co było dla mnie trudne?
- Jak rozwiązałem/rozwiązałam problem?
- Co następnym razem zrobię inaczej?
- Czego nauczyłem/nauczyłam się podczas wykonywania tej pracy?

11. Zasady ogólne

- Każdy uczeń ma prawo rozwijać własny, indywidualny sposób ekspresji plastycznej.
- Nie wymaga się od ucznia posiadania szczególnych zdolności artystycznych.
- Ocenianiu podlega proces uczenia się, wiedza, umiejętności, aktywność twórcza i postępy ucznia.
- Nauczyciel uwzględnia indywidualne możliwości psychofizyczne ucznia.
- Uczeń powinien mieć możliwość poprawy osiągnięć na zasadach określonych przez nauczyciela i statut szkoły.
- Brak zdolności manualnych nie może być samodzielną podstawą do wystawienia niskiej oceny.
- Szczególnie doceniane są samodzielność, kreatywność, świadome podejmowanie decyzji, eksperymentowanie, podejmowanie prób i umiejętność wyciągania wniosków.
- W pracy zespołowej ocenie może podlegać zarówno efekt wspólnego działania, jak i indywidualny wkład ucznia.
- Kryteria oceniania powinny być przedstawione uczniom w sposób jasny i dostosowany do ich wieku.
- Wymagania mogą być indywidualnie dostosowywane zgodnie z dokumentacją ucznia oraz rozpoznanymi przez nauczyciela potrzebami edukacyjnymi.